

Ahi Evren Kız
Anadolu İmam Hatip
Lisesi

YIL

2025

SAYI: 19

ÂHÎCE

İHL MESLEK DERSLERİ DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Röportaj	03
Ensar Muhacir Kardeşliği	10
İslamofobi	12

Akaid İlmi	14
Bir Muhaddis	15
Bir Kitap/Bir Film	16

Maun Suresi	17
Bir Ayet/Bir Hadis	18
Eğlen-Öğren	19

...

..

RÖPORTAJ

HAZIRLAYANLAR:
BERFİN ÖZEL
BERRAK ATMACA
ESRA ELAHMED ELŞAHUD

CAFER CAN

İHL MESLEK DERSLERİ ÖĞRETMENİ

İHL Meslek Dersleri öğretmenlerimizden kıymetli Cafer Can hocamızla kendisinin hafızlık yolculuğu ile alakalı güzel bir hasbihal gerçekleştirdik. Okuyucularımızın istifadesine sunarız.

Öncelikle bize vakit ayırdığınız için teşekkür ederiz.

-Kısaca kendinizden bahseder misiniz ?

= Ben Cafer Can 1962 Gümüşhane Örenler Köyünde dünyaya geldim. Köyümüzde okul olmadığı için önce takriben 7 yaşlarında rahmetli babam beni köydeki hocama gönderdi. Hocam aynı zamanda hafız olan ve medrese tahsili gören Hüsamettin Baş idi. Allah rahmet eylesin onu iki sene önce kaybettim. Hocamla kuran okumaya başladık. Kuran-ı Kerime geçtim beni daha da bırakmadı, o zamanlar böyle bir durum vardı okula bile göndermedi. Hafızlığımı orada ikmal ettim. Akabinde medreselerde Trabzon'da Araklı ilçesinin Fuşa köyünde üç sene Arapça okudum. 1976 yılında da dışardan ilkokul sınavlarına girerek ilkokul diploması aldım ve İstanbul İmam Hatip Lisesine ortaokula kayıt oldum. 1983 yılında Bakırköy imam hatip lisesi'nden mezun oldum. O sene Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesini kazandım. Orada hazırlık sınıfını sınavla geçip fakültede birinci sınıfa geçtim. Daha sonra yatay geçişle Marmara İlahiyat Fakültesine geçtim. Oradan 1987 yılında mezun olup aynı tarihte 14 Ekim 1987 de öğretmen olarak atandım. İlk görev yerim Ankara'da Beypazarı İmam Hatip Lisesi ve orada 4 sene görev yaptım. Daha sonra Gümüşhane'de Pir Ahmet İlkokulunda 3 sene Din Kültürü öğretmeni olarak görev yaptım. Sonra Bağcılar Vali Cahit Bayar İlköğretim Okulu'nda 3 sene görev yaptım. 1997 yılında liseyi okumuş olduğum Bakırköy İmam Hatip Lisesinde 18 sene öğretmen olarak görev yaptım. 2015 yılında okulumuz Ahi Evren Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi'ne tayinimiz çıktı. O günden bu güne kadar bu okulda öğretmenlik yapıyorum. Kısaca hayat hikâyem bu.

- **Hafızlık düşüncesi sizde nasıl oluştu ve bu düşüncenin oluşmasında etkili olan sebepler nelerdir?**

= Belirttiğim gibi köyümüzde okul olmayınca biraz da başka seçenek yoktu açıkçası. Ama bizde hafızlık önemli bir şey, herkese nasip olmuyor maalesef. Demek ki bizde hafız olma yeteneğini görmüş ki bizi bırakmadı, yani bize hiç sormadılar. Hafız olanlar bilir, sınıfımızda da hafız var. Bir gün hocam bana dedi ki "1. cüzün son sayfasını "Ve kalu künu huden ev nasara tehtedü kul bel millete İbrahimе hanifen ve ma kame mine müşrikin." ezberle gel dedi. Ben dedim " hocam orayı zaten ezbere biliyorum". "Yok dedi acele etme yarın gel orayı oku" böylece başlamış olduk. Köyümüzde hafızlığımızı ikmal ettik bitirdik.

- **Sizi bu konuda özellikle destekleyen ve yönlendiren kim oldu?**

= Yani rahmetli babam benim kuran okumamı çok isterdi. Babam da fahri olarak imamlık yapardı. Ben ailenin ilk erkek çocuğuyum üç tane abladan sonra bir erkek kardeşimiz daha olmuş o vefat etmiş ondan sonra ben doğmuşum hatta rahmetli babam şu ifadeyi kullanmış. "Ben fesimi satıp bu çocuğu okutacağım" diye bizi böylece Kur'an'a yönlendirdi. Allah hepsine rahmet eylesin, ona da hocama da. Rahmetli annem de tabi okumamı çok istiyordu. Ortancı Esmâ ablam, Allah rahmet eylesin hocamdan sonra hocam oydu. Derslerimi yapar ezberler önce ona sonra hocama gider okurdum. Dolayısıyla hocamla beraber hafızlığı yapmam da başta annem ve babam olmak üzere bir de vefat eden ablamın katkısı çoktur. Köyümüzde bize örnek olacak hafızlar vardı. Bir de okulun olmaması aslında bazen mahrumiyetler insana bir takım imkânlar da hazırlıyormuş. Ben de bundan dolayı Allah'a hamd ediyorum. Yani köyümüzde okulun olmaması bana hafızlık gibi bir mertebeye kazandırdı açıkçası. Tabi ilkokulu da okuyarak bu süreci tamamlamak isterdim ama neticede istekli bir öğrenciydim ve biraz daha gayret ederek okuma yazmayı güzelce öğrendim. Bu nedenle sonraki öğrencilik hayatımda bir eksikliğini de yaşamadım. Yazın köy işlerinde aileme yardım ederdim, hafızlık sürecimi kışları okuyarak bitirmiş oldum. Allah naşı etti.

• Hafızlık sürecinde sizi zorlayan bir durum oldu mu?

= Tabii, zorlayan birçok durum oldu. Kurs ortamı olmadı mı hafızlık yapmak çok zor. Evde aileyle birlikte zor oluyordu. Sürekli işler çıkıyordu. Ayrıca hocalarımız pedagojik bir eğitim almadıkları ve bir okul okumadıkları için nasıl gördülerse o şekilde yaparlardı. Mesela size garip gelebilir ama ben hafızlık yaparken çok dayak yedim. Hocamız sert mizaçlı bir inşadı. Bir iki yanlış çıktığı zaman hemen o gün dayak yedik. Hatta bazen bizim köylerimizin kışı sertti. Gümüşhane dağlarında karlar vardır. Kartopu oynarken hocam beni dışarda gördüğü zaman ertesi gün anlardım hocam bahane olarak bana niçin dışarı çıktın diye soracağını, bende ona göre dersimi çok iyi hazırlar ve hiç yanlış çıkmayacak şekilde ezberlerdim, Ama yine de dayak yemekten kurtulamazdım. Bu hafızlığın belirli zamanlarında özellikle yarısını geçmeye başlayınca bir yılgınlık oluyor. Bu bitmiyor diye geçer içinden hep. Ben de bunu düşünürken bir gün hocam yine beni dövdükten sonra akranlarımız komşu köydeki okula giderdi katıldım onları gördüm katıldım onlara, rahmetli babam orada çalışmıştı, birinden alacağı para vardı onu da alıp Trabzon'a kaçmayı düşünmüştüm. Sonra rahmetli annem oraya geldi beni oradan aldı, ve böylece tekrar devam ettim okumaya ve bu benim için çok zor bir süreçti. İkinci bir kaçışım da derse gitmedim. Köyün içinde bir yerlere saklandım. Rahmetli annem beni aradı. O günleri hatırlıyorum böyle bir kaya vardı. Bir çocuğun sığabileceği kadar bir yerdirdi. Oradan bakıyorum annem oralarda dolaşüyor. Sonra anneme baktım üzülerek çıktım oradan, çünkü annem çok üzülmüştü. Tekrar niye kaçtın diye dayak yeme pahasına, dayak yemeyi göze alarak hocamdan okumaya devam ettim. Ama ben hep rahmet okuyorum onlara, kötü yöntemler olsa da iyi niyetle yaptıklarını biliyorum. O günün şartları maalesef bunu gerektiriyordu. Bir de tabii o gün bugünkü gibi böyle iletişim araçları olmadığı için bu bir avantaj oldu bizim için. Hafızlıkta bir iki kaçma planımız oldu ama başarısızlıkla sonuçlandı. Sonuçta Allah nasip etti, bitirdim.

• Eğitim sürecinizde ailenizin desteği nasıldı?

= Ailemizin desteği ilkokul diplomasını dışardan aldıktan sonra şöyle oldu: Rahmetli amcam İstanbul'da oturuyordu, beni onun yanına gönderdiler. Aynı zamanda İstanbul İmam Hatip Lisesi'nde bana eğitim hayatımda çok katkı sağlayan birisi olan müdür başyardımcısı köylümüz İsmail Hakkı Ertürk hocam vardı. Babam demiş ki: "Benim hafız bir oğlum var onu okutmak istiyorum." O da: "ilkokul diploması yoksa diplomasını alsın hemen gelsin demiş." Allah hayırlı uzun ömürler versin, 1 yıl sonra hem beni okula kaydetti hem de yurduna yerleştirdi. O'nun sayesinde orada okuduk. Yazları kıt kanaat geçiriyorduk. O zaman ortaokul 3. sınıfa geçtiğim sene babam rahmetli oldu. Tabii ailenin en büyük erkek çocuğu ben olduğum için bazı zorluklar yaşadık ama Allah imkânlar açıyor, kapılar açıyor. Kur'an'ı Kerim'de Talak suresi 3. Ayette şöyle buyruluyor: "Kim Allah'a güvenip dayanırsa Allah ona yeter. Allah buyruğunu mutlaka gerçekleştirir. Allah, her şey için belli bir ölçü koymuştur." Ben he şunu gördüm: Bana Allah kapılar açtı. Elhamdülillah öğrenim hayatımı bu şekilde bitirdim.

- **Başınızdan geçen ilginç bir hadiseyi bizimle paylaşır mısınız?**

= Bir defasında İstanbul İmam Hatip Lisesi'nde okurken bir arkadaşım vardı, bu arkadaş benden birkaç yaş küçüktü. Hafta sonu eve gideceği zaman hep bana sorardı, o gün bana sormadan gitti. Ben onu baya merak ettim. O zaman da telefonda yok ki arayalım. Eve gidecek paramız da yoktu, yurttaki kalıyorduk. Ertesi gün Pazar akşamına kadar baya sıkıntı yaşamıştım. Acaba arkadaşıma bir şey mi oldu, elim kolum bağlı, unutamadığım hadiselerden birisiydi.

Millî Eğitim Bakanlığı
Örgün Eğitimle Birlikte
Hafızlık Projesi

- **O dönemki hafızlık eğitimi ile bu dönemki hafızlık eğitimi arasında ki mukayese yapma imkanınız var mı?**

= Var tabii. Ben resmi Kur'an kursunda okumadığım için o zamanki şartlarını bilmiyorum. Söylediğim gibi hafızlık mutlaka Diyanet'in veya resmi Kur'an kursunda olmalı. Biz her zaman ilk evde ders okuyup ondan sonra hocamıza verirdik. Şimdi ise çok güzel Kur'an kurslarımız var. Orada hafızlar arkadaşlarıyla birlikte güzel ders çalışıyorlar ve bazı kuran kursları da hafızlara yatılı olmasa bile gece saatlerine kadar durup ham dediğimiz daha önce ezberlememiş oldukları sayfaları orada ezberletip hocalarına dinletip, yarının ham sayfasını çalıştırıyorlar. Bu büyük bir şey hafızlar için. Ayrıca elhamdulillah İmam Hatip liselerinde de hafızlık proje okullarımız ve sınıflarımız var. Bu da büyük bir imkan. Öğrencilerimiz sene kaybetmeden hafızlıklarını yapma imkânlarına sahipler.

Bizim okulumuzda da hafızlık sınıflarımız vasıtasıyla birkaç hafız yine bu sayede yetişti. Başka okullarda özellikle seçilen proje okullarda çocuklar 1 senede bilemediniz 1,5 senede hafızlıklarını ikmal ediyorlar. O günlerde işte bizim meşgalemiz çok fazla yoktu, benim evimde radyo bile yoktu. Bu yüzden böyle televizyondur, dizidir, mesajdır, TV'dir... bunlar yoktu. Şimdiki hafızları daha çok takdir ediyorum. Yani bu şartlarda hafızlığını bitiren kız olsun erkek olsun ben milli birer kahraman olarak görüyorum. Allah sayılarını arttırsın. Bu kadar özellikle bizim toplumumuzda sokakta Fatıha suresini bilmeyen müslümanlarla dolu iken Kur'an'ı ezberlemek kahramanlıktır. Allah'ın büyük bir lütfudur. Tabi hafızlara hafızlıklarını muhafaza etmelerini ve müslüman gençlerinde hafız olmak için gayret etmelerini tavsiye ederim. Bununla alakalı Bakırköy Lisesi'nde başladığım ve daha sonra hafızlığı bitiren 6-7 öğrencim var. Hatta şu an okulumuzda dersleri ile birlikte yürüttüğü ve benimle birlikte hafızlık yapan bir öğrencimiz var. İnşallah bu sene onunla da hafızlığı ikmal edeceğiz, bitireceğiz.

• **Hafızlığınızda hayatınızda size sunmuş olduğu katkılar nelerdir?**

= Hafızlığın hayatımda çok büyük katkıları olduğunu gördüm. Yani imtihan dünyasındayız bir takım sıkıntılar olabiliyor. Fakat ben bakıyorum, ben şu sıkıntıyı nasıl çözeceğim derken Kur'an elimden tutup o sıkıntıyı aşmam için bana yardımcı oluyor. Bunlardan bir tanesi, büyük oğlum Ankara'da okuyordu ikide bir " baba bana harçlık gönder." Biz devlet memuru olduğumuz için ayda bir defa maaş alıyoruz. Maaş alma gününe iki üç gün kala aradı, ihtiyacı var ve biraz normalden fazla para istedi. Para yok kimden borç alayım diye düşünürken komşu köyün derneğinde fahri olarak Allah rızası için kurs veriyordum. Son kursta akşam orda arkadaşlarla vedalaştık. Dediler ki: "Hocam sizi eve bırakalım arabayla" Zaten iki adımlık yol dedim. Dediler ki: " Hocam biraz yağmur var, çise var ıslanmayın." Çokta önemli değil dedim ama neyse beni eve bıraktılar. Ondan sonra inerken: " Hocam biliyoruz siz bizden para istemezsiniz ama şu zarfı oğlunuz Hasan'a veriyoruz, ona gönderirsiniz." Ondan sonra zarfı açtım içinde tam oğlumun benden istediği kadar para var. Yani Allah gönderiyor. Bunları ben Kur'an' a borçluyum. Başka bir sıkıntı yaşadığım zaman Kur'an gerçekten sanki elimden tutuyor, o aşılmaz denediğim problemimi sayesinde aşıyorum. Ve insanların çoğu bize saygı gösteriyor bu sayede. Mesela Gümüşhane'de 3 sene görev yaptım. Orada sadece say içilip sohbet edilen kahvehaneye giderdim. Kahvede ki herkes ayağa kalkardı. Benden çok yaşlı insanlar da ayağa kalkardı, gençler de. Bir defasında hiç unutmam aynı köyde görev yaparken namaz da kıldırıyordum. Bir gün Cuma namazını kıldırıyordum. Musafaha yani tokalaşırdık, Allah kabul etsin falan. İşte musafaha yaparken elim boşa kalınca bir tane Akif Amca diye bir amca vardı, vefat etmiş Allah rahmet eylesin, böyle tutup elimden öptü. O kadar mahcup oldum ki, bakın hala unutmadım aradan 30 yıl geçti. Dedim ki: "Ya Akif Amca beni mahvettin niçin böyle bir şey yaptın." Gümüşhane mahalle şivesiyle şöyle dedi " Oy hocam ben sana kurban olurum" Benim ela gözüme, karakaşıma hasret değillerdi Akif amca ve diğerleri. Bu Kur'an'ın bize kazandırdığı bir lütuftur, şereftir. Bunu Kur'an sayesinde kazandım. Bundan dolayı ben kendimi dünyanın en zengin insanı kabul ediyorum.

Elhamdülillah ki, meşkalemiz Kur'an'dır. Dün bu arkadaşlarınızla dersim vardı. Bir cenaze olmuştu, belki de dün yapacaktık bu röportajı. Cenazeye gittim, baktım bizden bir iki yaş büyüktü vefat eden kişi. Allah rahmet eylesin ve sonumuz ölüm, bundan dolayı üstat Necip Fazıl'ın şöyle bir beyti vardır:

“Hasis sarraf kendine bir başka kese diktir.
Mezarda geçen akçe neyse onu biriktir.”

İşte demek ki orası için bir şeyler biriktirmek lazım. Bir kere Kur'an başlı başına orası için büyük bir hazırlıktır. Bir insan Kur'an yolundan yürürse hem dünyası hem ukbası mamur olur. Yani hem dünyası güzel olur hem de ahireti güzel olur, imal edilmiş olur. Onun için, Elhamdülillah Kur'an'ın dünyada birçok faydasını gördüm. Birçok sıkıntımı aşmamda, beni adeta kucakladığını gördüm. İnşallah ahirette de bizi o şekilde kucaklar ve engelleri aşmamda yardımcı olur. Hepimize inşallah.

• **Hafızlık eğitimi için belli bir dönem var mıdır? Ne zaman yapılması gerekir?**

= Tabi, hafızlık insanların zihinlerini çok meşgul etmeyeceği zamanda, küçük yaşlarda yapılmalıdır. Ben mesela 10 yaşında hafızlığımı bitirdim ve Elhamdülillah hafızlığım fena değildi. Zihne başka bir şey girmeden önce Kur'an adeta zihne yazılıyor. Yani bir demir levha üzerine bir metal şeyle onu kazıyorsun sanki. Zihne, çok kalıcı oluyor. Belirli yaşlardan sonra da hafızlık yapılıyor ama bana göre en ideal yaş 6-7-8 yaşlarında. Şimdi şu bahsettiğimiz projeler de olduğu için, ilkokulda 4. sınıftan önce, ortaokulda 5-6-7. sınıflarda, lisede imam hatip okullarında 10-11. sınıflarda oluyor. Yani kişi 20 yaşına gelmeden önce, 18 yaşına gelmeden önce hafızlığını bitirirse en ideal hafızlık yapma yaşlarıdır. Fakat ileri yaşlarda hafız olmak mümkün değil mi dersiniz, buda mümkün tabi. Bir tane emekli subay 60 yaşından sonra Kur'an okumayı öğrenmiş ve hafızlığını bitirmiş. Çok nadir de olsa o yaşlarda da oluyor. Onun için bir kere bu işi sevmek lazım. Kur'an hafızı olmak bir muhabbet işidir, bir aşk işidir. Seveceksin Kur'an'ı. Önceki sorduğun soruda aklıma gelmedi, hafızlık yaparken başımdan geçen iki ilginç hadise daha var. İki defa dersimi rüyada ezberledim. Bildiğiniz bütün sayfayı. Sabah kalktım ki, o sayfayı yani dersimi ezberlemişim. Bunu Allah'ın bir ikramı olarak görüyorum. Yani benden değil, Süleyman aleyhi selam Belkis tahtını Sebe ülkesinden kendi ülkesine getirdiği zaman şöyle diyor: “Rabbimin bir ihsanı olarak” İki defa dersi öyle rüyada ezberledim. Ben şimdi öğrencilerime hep söylerim: “Sadece hafız olmak için değil Kur'an'ı Kerim'i doğru öğrenmek için rüyalarınıza girmesi gerekir. Eğer rüyalarınıza girmiyorsa, hocam ben rüyamda gördüm Kur'an dersi okuyoruz, işte bu sureyi okuyorum, siz benim hatalarımı düzeltiyorsunuz veya çok güzel okuyorum, beni takdir ediyorsunuz, demiyorsa, bu rüyalara girmezse bu talebeler tamamen Kur'an talebeleri olmamıştır.” Kendini vereceksin Kur'an'a. Allah'ım Kur'an'ı benim kalbime ve zihnime aç, benim zihnimi de kurana aç diye, dua etmek lazım.

• **Hocam son olarak, Kuranı hıfz edecek olan arkadaşlarımıza neler tavsiye edersiniz?**

= Kur'an'ı hıfz edecek arkadaşlarınız, öncelikle hafız olan ve fem-i muhsin dediğimiz yani okuyuşu güzel olan bir hoca seçmeleri, öyle bir hocayı bulmaları gerekir. Ayrıca ezberleyeceği sayfayı hocasından veya en azından internetten güzel okuyan bir hocadan fazlaca dinlemesi gerekir ki, kelimeler kulağında tam yer etsin. Ondan sonra kendisi bir defa eğer mümkünse ezberleyeceği sayfayı ezberlemeden önce hocasına okuyup orada muhtemel hatalarını düzelterip, ondan sonra okumaya başlamasını tavsiye ederim. Bu hem hafızlığı sağlam kılar hem de hatalı ezberlemenin önüne geçmiş olur. Biz buna galat diyoruz. Hatalı ezberlemelere bakıyorum, mesela hafızlığını 15 yaşında bitirmiş birisi 40-50 yaşında hala hatalı okuduğu yerler olabiliyor. Bunun için önceden birkaç defa dinlemeli, sonradan hocasına ezberini okumalı, sonra bu işte sebat etmelidir. Kur'an'ı Kerim'i İsra suresinin 9. ayetinde belirtildiği bu şuurla okursa, bu niyetle gayret ederse, Allah ona yardım eder. Ben türkçe bir cümleyi ezberlemekte çok zorlanırken, Kur'an'ın en zor sayfasını yarım saatte elhamdulillah ezberlerdim. Bu da Kur'a'nın bir mucizesi yani, bizim zekâ yüksekliğinden değil. O yüzden kim Allah'ın yolunda gitmeye gayret ederse, Kur'an yolunda gitmeye gayret ederse, Allah ona çok kapılar açar. Hayır kapıları açar. Yeter ki o yol üzerinde olalım. Cenab-ı Allah hiçbirimizi Kur'an yolundan ayırmasın. Dünyada ve ukbada Kur'an'ı bize şefaathçi kılsın inşallah. Ayrıca bu röportaj için beni seçtiğiniz için size ve hocalarınıza teşekkür ederim. Çalışmalarınızda başarılar dilerim. Sizleri tebrik ederim, Allaha emanet olun.

MUÂHÂT

MUSTAFA DOĞAN

Arapça uhuvve kökünden türeyen muâhât sözlükte “biriyle kardeş olmak, birini kardeş edinmek anlamlarına gelmektedir. Muâhât, Muhacir ve Ensar’ın Peygamberimizin s.a.v. tarafından birbirlerine kardeş olarak ilan edildiklerini ifade eden bir İslâm tarihi kavramıdır.

Peygamberimizin kardeşlik antlaşmasının amacı; Müslümanlar arasında olan birlik ve beraberliği sağlamak, Medinelilere karşı bütünlük içerisinde hakaret etmelerini sağlamaktır. Bundan dolayı, Nübüvvetin on üçüncü yılında Evs ve Hazreçli Müslümanların daveti üzerine mal ve mülklerini Mekke'de bırakarak Medine'ye gelen muhacirler her şeyden mahrum idiler. Muhacirleri mahrumiyetten kurtarmak ve onları Ensâr ile kaynaştırmak için aralarında manevî kardeşlik tesis edildi: Bu kardeşlik "hak, eşitlik ve miras" konusunda karşılıklı yardımlaşmaya ve sevgiye dayalı idi. Bu muahatın, Enes b. Malik'in evinde 90 veya 100 kişi arasında yapıldığı rivayet edilir.

Hazreti Peygamber'in "İkişer ikişer kardeşleşiniz." emri üzerine Muhacirler, Ensâr kardeşleri tarafından kucaklandılar. Böylece her şeyden mahrum olan Muhacirler bir anda birçok şeye sahip oldular. Kardeşleşme emri karşısında Rasûlullah (s.a.s.), Hz. Ali ile kardeşleşmiş; Ebû Bekir, Hârise b. Zübeyr; Hz. Ömer, Itbân b. Mâlik ; Ebû Ubeyde b. Cerrâh ; Muâz b. Cebel; Abdurrahman b. Avf, Sa'd b. Rabî ile ve diğer sahabiler de Ensâr ve Muhacirlerden birer kardeş bulmuşlardır. Böylece muâhât ile kan kardeşliğinden daha üstün bir kardeşlik kurulmuş oldu. Hz. Ali kendi durumunu sorduğu zaman Resûl-i Ekrem ona, “Sen benim dünyada ve ahirette kardeşimsin” cevabını vermiştir (İbn Hişâm, II, 151). Bu kardeşlik tesisi ile Medine'de kurulması planlanan sosyal ve siyasi birlik önce Ensâr ve Muhacirler arasında sağlanmış, sonra da verdiği iyi örneklerle Medine'deki diğer toplulukların aynı çatı altında toplanmasına imkân hazırlanmıştır.

Cenâb-ı Hak ashâb-ı kirâm hakkında şöyle buyurur:

“...Benim için hicret edenlerin, yurtlarından çıkarılanların, Ben'im yolumda eziyete uğrayanların, cihada gidenlerin ve bu uğurda öldürülenlerin günahlarını bağışlayacağım, onları altından nehirler akan Cennetlere koyacağım. Bu onlara Allâh tarafından lütfedilen bir mükâfattır. Mükâfâtın en güzeli böyle Allah'ın katındadır.” (Âl-i İmrân, 195)

“Muhacirler ile Ensâr'ın en ilerisinde bulunanlara ve sonra bunların izini ihlâs ile takip edenlere gelince, Allah onlardan râzı oldu, onlar da O'ndan râzı oldular. Hem onlara, içinde ebediyen kalacakları, altından ırmaklar akan Cennetleri âmâde kıldı. İşte en büyük saâdet budur.” (et-Tevbe, 100)

“Sizlere Ensâr'a güzel muâmele etmenizi tavsiye ederim. Onlar benim cemaatim, sırdaşlarım ve eminlerimdir. Üzerlerine düşen vazîfeleri hakkıyla yapmışlardır. Hizmetlerinin karşılığı ise henüz tam olarak ödenmemiştir. (Âhirette fazlasıyla ödenecektir.) Bu sebeple onların iyilerine iyilikle muâmele edin, kötülük yapanlarını da affedin!” (Buhârî, Menâkıbu'l-Ensâr, 11)

İnsanlar birlikte yaşamak zorundadırlar. Bu birliktelik her türlü yardımlaşma ve dayanışmayı da beraberinde getirmektedir. Çünkü bir kişinin yalnız ve başkalarından yardım almadan yaşaması neredeyse imkânsızdır. Kişilerin birbirlerine yapacağı her türlü maddi ve manevi yardım elbette çok önemli ve değerlidir. Ama asıl yardım, arada hiçbir menfaat ve akrabalık bağı bulunmadan yapılacak manevi destek ve rehberliktir. Her insan hata yapabilir. Hatadan döndürmek için başkalarının desteği gerekir. Dinimizdeki kardeşlik anlayışı ve Peygamberimizin kardeşlik uygulamaları eğitim temeline dayalıdır ve bugün de örnek alınacak niteliktedir. Değerlerimizin hızla aşındığı ve hayatımızın neredeyse tamamen mekanikleştiği bu günlerde, yeniden bir kardeşlik projesini uygulamaya koymak hem toplumsal problemlerimizi çözecek, hem de yeni yetişen nesil için çok iyi bir örnek olacaktır.

İSLAMOFOBİ VE AKAİD İLMİ

İSLAMOFOBİ

İslamofobi nedir ?

İslamofobi iki ayrı kavramdan oluşmaktadır: İslam ve fobi. İslam barış anlamına gelen "silm" kökünden türetilmiş bir kelime olmakla birlikte kavram olarak 610 yılında Hz. Muhammed'e gönderilmiş dinin adıdır. Aslında Hz. Adem'den Hz. Muhammed'e kadar bütün peygamberlere gönderilmiş dinlerin ortak adı olarak da ifade edilebilir.

Fobi (phobia) ise köken itibariyle Grekçe bir kelime olup, Yunan mitolojisinde "dehşet tanrısı" olan Phobos'tan geldiği bilinmektedir. Şu halde İslamofobi kelime olarak "İslam korkusu" anlamına gelmektedir.

İslamofobi olgusunu daha doğru tanımlamak için "İslam korkusu" yerine "anti-İslamizm", yani "İslam karşıtlığı" veya daha açığı "İslam düşmanlığı" denebilir. Bu olgu veya sorun yeni olmayıp kökleri çok daha geriye doğru götürülebilir.

Kısaca islamofobi, İslam ve Müslümanlara karşı önyargı, nefret veya korku olarak tanımlanır.

İslamofobik davranışlar, Müslümanları aşağılamak, dışlamak veya zorbalık yapmak gibi birçok farklı şekilde ortaya çıkabilir.

Ayrıca, İslamofobi'nin nedenleri de anlaşılmalıdır.

Bu nedenler arasında, yanlış anlayışlar, medya ve siyasi söylemler, terörizm ve savaşlar gibi faktörler yer alır. Bu nedenlerin farkında olmak, İslamofobi ile mücadele etmek için daha etkili bir yaklaşım benimsememizi sağlayabilir. İslamofobi ile mücadele etmek, herkesin sorumluluğundadır. Müslümanlar, kendilerini savunmak ve haklarını korumak için seslerini yükseltmeli ve toplumda daha aktif olmalıdır. Aynı şekilde, diğer toplum üyeleri de İslamofobik davranışlara karşı durmalı ve İslam ve Müslümanlar hakkındaki yanlış anlayışları düzeltmeye yardımcı olmalıdır.

Sonuç olarak, İslamofobi toplumumuzda ciddi bir sorundur ve mücadele etmemiz gereken bir konudur. Ancak, doğru bilgi ve farkındalık ile İslamofobi ile mücadele etmek mümkündür. Herkesin bu konuda üzerine düşeni yapması, daha adil ve hoşgörülü bir toplum oluşturmamıza yardımcı olacaktır.

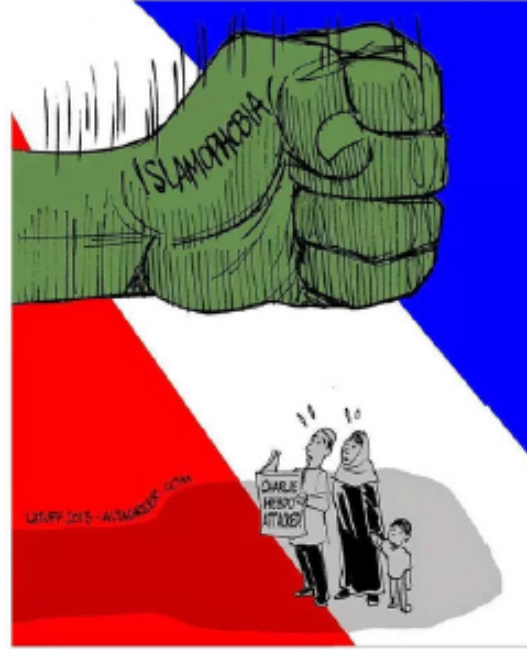
İslamofobi ile mücadele etmek için neler yapabilirsiniz ?

- Farkındalık yaratmak: İslamofobi'nin ne olduğunu ve nasıl bir etki yarattığını insanlarla paylaşarak farkındalık yaratabiliriz. Bu, sosyal medya gibi platformlarda paylaşımlar yaparak veya topluluklarımızda konuşarak yapılabilir.
- Eğitim vermek: İslam hakkında doğru bilgi edinmek ve İslamofobi ile mücadele etmek için eğitim vermeliyiz. Bu, okullarda, topluluk merkezlerinde veya dinamik eğitim programlarıyla yapılabilir.
- Diyalog kurmak: Müslümanlarla diyalog kurarak, onların yaşadıklarını ve İslam hakkındaki gerçekleri öğrenebiliriz. Bu, toplumumuzdaki ayrılıkları azaltmaya ve birbirimizi daha iyi anlamaya yardımcı olacaktır.
- Siyasi liderlere baskı yapmak: Siyasi liderlerin İslamofobi ile mücadele etmek için gerekli adımları atmaları konusunda baskı yapabiliriz. Bu, İslamofobik söylemlerin azaltılması, toplumda hoşgörü ve kabulün artması için önemlidir.
- İslamofobik davranışlara karşı çıkmak: İslamofobik davranışlarla karşı karşıya kalan insanlara destek olabiliriz. Bu, arkadaşlarımızı, ailemizi veya topluluklarımızdaki diğer insanları İslamofobik davranışlar hakkında eğitmek ve onlara destek vermekle yapılabilir.

Günümüzdeki İslamofobik davranışlar :

Günümüzdeki islamofobik davranışlara gelin beraber haber başlıkları ile inceleyelim:

- İngiltere'nin başkenti Londra'nın kuzeyindeki Finsbury Park Camisi yakınlarında bir kişinin teravih çıkışı aracını Müslümanların üzerine sürerek 1 kişinin ölümü, 10 kişinin yaralanmasına sebep olmasının ardından, Batı ülkelerinde büyüyen İslamofobi sorunu yeniden gündeme geldi.
- Avrupa'da ve ABD'deki İslam karşıtı saldırılar, özellikle DEAS'ın terör eylemleri sonrasında yoğunlaştı.
- Avrupa'da en kalabalık Müslüman nüfusa sahip Fransa'da 2015'teki Charlie Hebdo ve 13 Kasım saldırılarıyla 2016'daki Nice saldırısı, aşırı sağ tarafından İslamofobik ihlaller ve hatıra terör eylemleri için gerekçe haline getirildi.
- İslamofobinin hızla yayıldığı ülkelerden İngiltere'de geçen nisan ayında başkentte çarşaflı bir kadın, bindiği otobüsten zorla indirilmiş, tartaklanmış ve çarşafı zorla çıkarılmaya çalışılmıştı.
- Londra'da geçen yıl aralıkta ise başörtülü bir kadın, sokakta saldırıya uğramış, başörtüsü çıkarılarak kaldırımında sürüklenmişti.
- Fransa İslamofobi ile Mücadele Derneği'nin (CCIF) 2016 yılı ulusal raporunda ülkede, 419 ayırımıcılık, 39 taciz, 25 saldırı, 98 nefret söylemi vakası yaşandığı ve dini binalara hasar verildiği kaydedildi.

İslam düşmanlığı ile ilgili karikatür
Görsel-1

Bu haberler basında yayınlanırlardan sadece birkaçı. Doğu Türkistan ve Filistinli kardeşlerimize yapılanlardan bahsetmiyoruz bile.

Umutmayalım ki, binlerce yıl önce Hazreti İbrahim'e, Hazreti Musa'ya iman etmeyen, onları yalanlayan zalim Nemrut ve Firavunların akıbeti ile, Peygamber efendimiz'e eziyet ve hakaretlerde bulunan Ebu Cehillerin, Ebu Leheblerin akıbeti aynı olmuştur. Hak ve Hakikate düşmanlık edenlerin akıbeti yarın da aynı olacaktır. Bunda şaşılacak bir şey yoktur. Zira meyveli ağaç taşlanır. İslam düşmanlığının son zamanlarda artması da şunu göstermektedir. İslam, insanlığın huzuru için tek çaredir. Allah'ın izni ile bu gayretleri sonuç bulamayacaktır. Şayet Allah bir Ayet-i Kerimde buyuruyor ki:

(Zavalılar) Allah'ın nurunu, ağızlarıyla söndürmek istiyorlar, (ama Allah buna asla fırsat vermeyecektir. Ahmaklar, üfürmekle Güneş'i karartmaya çalışıyorlar;) halbuki kâfirler hoşlanmasa da, Allah mutlaka nurunu tamamlayacaktır.

Tevbe-32

Allah'ın nurunu tamamlama hususundaki vaadini insanlar kendi elleri ile gerçekleştireceğine göre, hepimiz o vaadin gerçekleşmesi için çabalamalıyız.

Hepimiz biliyoruz ki, Kuran-ı Kerim Allah tarafından korunmaktadır. Kuran'dan önceki kitapları bozmaya çalışsınlar, ayımsın Kuran-ı Kerim'e yapamayınca ona hakaret ederek kendi çaresizliklerini ve acizliklerini göstermişlerdir.

Mevlana Hazretlerinin de söylediği gibi:

"Köpeklerin ağızı değdi diye deniz kirlenmez."

İslam düşmanlığı ile ilgili karikatür
Görsel-2

AKAİD İLMİ

Akaid ilmi nedir ?

Akaid ilmi, İslam Dini'nin inançla ilgili hükümlerinden bahseden bir ilimdir. Akaid ilminde Allah'ın varlığı, birliği ve sıfatları, filleri konuları ele alınır. Daha sonra meleklerle iman konusu ele alınır. Ardından Allah'ın gönderdiği peygamberler ve onlar vesilesiyle insanlığa gönderilen ilahi kitaplar konu edilir. Son olarak da ahiret ve ahiretteki durumlar ile kaza ve kadere iman, akaid ilminin diğer önemli konularını oluşturur. Dolayısıyla akait ilmi İslam dininin temel inançlarını ve bunlara dair inanç meselelerini izah eden temel islam ilimlerinden biridir.

Akaid ilminin gayesi nedir ?

Akaid ilminin gayesi, Müslümanlara İslam dininin inanç esaslarını ve bunlara dair hakikatleri öğretmek insanlara dünyada huzurlu bir hayat yaşatarak ahirette ebedi mutluluğa kavuşturmaktır. Akaid ilmi bu gayeyi gerçekleştirirken şu görevleri yerine getirmiş olur.

- İman esaslarının ispatını, izahını ve yorumunu yapmak.
- Taklidi bir imandan tahkiki iman derecesine ulaşmanın yollarını göstermek.
- Doğru inancı ve hakikati arayanlara rehberlik etmek.
- Sapık düşünce sahiplerinin görüşlerini ve İslam'a yönelik itirazları çürütmek.
- Allah'tan başka ilah olmadığını gönüllere yerleştirerek, müminlerin ihlasla ve makbul ameller yapmalarına yardımcı olmak.

Akaid ilminin metodu nedir ?

Akaid ilmi insanlara inanç esaslarının öğretilmesi ve benimsetilmesinde, Kur'an ayetlerini ve hadisleri esas alırken, pozitif bilimin ve aklın verilerini de kullanır. İman esaslarını açıklarken, bilim ve akıldan da yararlanır. Bu bakımdan akaitte hem nakli hem de akli delillerin kullanıldığı söylenebilir. Akaid ilminde tıpkı Kur'an ve Sünnet'te olduğu gibi muhatapı ikna ve irşad etme, ümit verici olarak sevindirme ve müjdeleme temel prensiplerdir.

Akaid ilminin diğer İslami ilimler arasındaki yeri nedir ?

Akaid ilminin diğer İslami ilimler arasında çok önemli bir yeri vardır. Hatta Akaid ilminin, İslami ilimlerin en önemlisi ve mertebesi en yüksek olanı olduğu ifade edilir. Zira her şeye gücü yeten, insanlara peygamberler ve kitaplar gönderen bir yaratıcının varlığı kabul edilmediği sürece tefsir, hadis, fıkah, ahlak, tasavvuf gibi ilimlerden söz etmek mümkün değildir. İslami ilimler bir binaya benzetilirse, dinin inanç esaslarını ele alan akaid ilmi bu binanın temeli, diğer İslami ilimler ise, binanın katları ve bölümleri gibidir. Temelsiz bir bina düşünülemeyeceği gibi akaid ilmi olmaksızın diğer İslami ilimler de düşünülemez.

Çünkü akaid esaslarına inanılmadan, dinin namaz, oruç, zekat ve hac gibi ibadetleri; cihad, ticaret, ziraat ve günlük yaşayış gibi muameleleri kapsayan fıkhi hükümler ile güzel ahlak ve tasavvufi incelik ve âdaptan bahsetmek mümkün değildir.

İslam akaidinin ilk ve en önemli kaynağı Kur'an-ı Kerim, daha sonra da sahih hadislerdir. İslam akaidini oluşturan esaslar, Kur'an-ı Kerim'de ve hadislerde açık bir şekilde yer almıştır. Kur'an'da Allah'a, peygamberlerine, kitaplara, meleklerle, ahirete, kaza ve kadere dair bilgiler veren bir çok ayet-i kerime vardır. Yine hadis kitaplarının, iman, enbiya, tevhid, cennet, cehennem, kader, kıyamet gibi bölümlerinde iman esasları ile ilgili birçok ayrıntılı bilgiler yer almaktadır.

Felsefe ve pozitif bilimlerin başlıca aracı olan akıl ile duyu organlarının verileri de akaid ilminin yararlandığı kaynaklar arasındadır. Ancak aklın ve duyu organlarının verileri, dinî prensipler ve iman esaslarının belirlenmesinde doğrudan ve belirleyici bir kaynak değildir. İman esaslarının belirlenmesinde yegane kaynak vahiydir. Yani Kur'an ayetleri ve mütevatir hadislerdir. Akıl ve duyu organlarının verileri, daha çok ayet ve hadislerin belirlediği esasları açıklamak, yorumlamak ve ispatlamak faaliyetlerinde malzeme hükmündedir.

İMAM

Bir Muhaddis

TİRMİZİ

Tirmizi, 824 yılında günümüzde, Özbekistan Tirmiz kentine bağlı Buğ köyü olarak bilinen bölgede dünyaya gelmiştir. Dokuzuncu yüzyılda yaşayan Fars hadis bilgini olarak ün yapmıştır. Tam olarak bilinmemekle beraber, kör olarak doğduğu ya da sonradan kör olduğu ifade edilir. İlköğrenim eğitimini aldıktan sonra, 849 yılından sonra hadis ilmi üzerine çalışmalara başlamıştır.

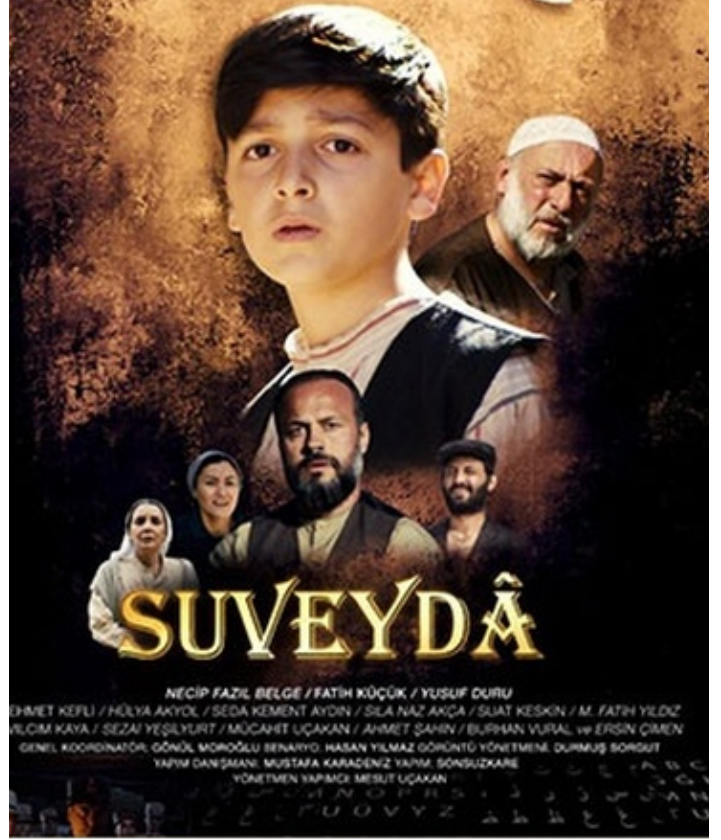
Hadis derlemek ve ilim öğrenmek adına, Tirmizi; Horasan, Irak ve Hicaz gibi bölgelere ziyaretler yapmıştır. Öncelik olarak, Müslim, Buhari ve Ebu Davud gibi meşhur alimlerden hadis öğrenmiştir. Buhari'nin, Et-Tarihu'l kebir adlı kitabının; Tirmizi'nin en çok okuduğu ve faydalandığı kitap olarak bilinir. Buhari'de Tirmizi'nin zekâsını ve ilmini takdir eden kişiler arasında yer alır. Ayrıca ondan birkaç tane de hadisi şerif rivayet ettiği de bilinir.

Tirmizi'nin döneminde, muhaddis konusunda alimlerin ona danışması ile hadisi rivayetinde önemli bir alim olduğunu aynı zamanda da, imam, lakabıyla anılması ile hadis alanında ilminin üstünlüğünü gösterdiği belirtilir. El Cami'us Sahih eserini bitirmesinin ardından bu eserleri Irak, Hicaz ve Horasan bölgelerinin ileri gelen alimlere göstermiştir. Böylece kitabı ile onların takdirini de aldığı belirtilir.

Ebrar Damar

SUVEYDA

Suveyda 1930'lu yıllarda harf devrimini anlatan 11 yaşındaki Hadim'in hafızlık macerasından bahsetmektedir. Film beyaz bir güvercinin yan evin duvarına konmasıyla başlıyor. Bu güvercini gören Hadim çok etkilenir ve güvercini aklından çıkaramaz. Dervişin diyar diyar gezip aradığı ve çok sevdiği Suveyda'nın ismini verir. Aradan birkaç gün geçer ve Hadim güvercini rüyasında görür. Güvercinin önce dedesinin omzuna sonra da boş bir tabutun içine konduğunu görmesi hadimi ürkütür. Dedesinin ölümü onu çok üzer. Hem dedesi hem de hocası olması üzüntüsünü ikiye katlar. Babasının teklifi üzerine dedesinin eski komutanı aynı zamanda hafız olan bir hocaya götürülür. Artık burada hafızlık yapacak ve sonrasında ailesine geri dönecektir. Hafız emminin hem babası hem de oğlu vefat etmiştir. Oğlunun da isminin hadim olması hafız emminin eşini biraz duygusallaştırır. Bir süre sonra aynı güvercini hocasının üzerinde gören Hadim korkar ve endişeye kapılır. Yatağın altında arapça kitap bulan hadim hocasının yanına gider ve rüyasında güvercin görmenin anlamını sorar. Hocası da hayırlı bir müjde veya şehitlik mertebesine ulaşmak olduğunu söyler. Baktığımız zaman ikisi de müjde değil midir? Bir süre sonra askerler hafız emminin evini basar. Arapça harflerle yazılmış kitap bulunca hafız emmiyi tutuklarlar. O sırada Hadim ne yapacağını bilemez, tedirgin olur. Caminin minaresine çıkar ve arapça ezan okumaya başlar. Hz. Süleyman gibi kuş dili konuşmak isteyen Hadim'in şehitlik mertebesine ulaşmasının hikayesi bir sürü güvercin görmesi ile biter.

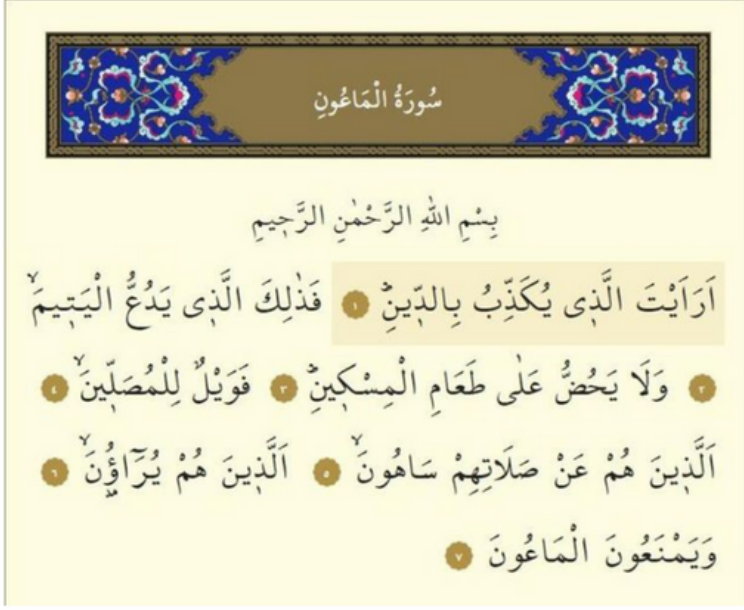
Filmin tahliline gelecek olursak bu dönemi anlatan çok fazla film bulamayız. Harf devrimi sonrası yaşanan olumsuzlukları yönetmen elinden geldiğince ve imkanlar el verdiğince yansıtmaya çalışmış. Benim dikkatimi çeken filmin başındaki tabelanın sökülmesi sahnesi. Köyün, eski dilde yazılı olduğu tabeladaki imla daha farklı olabilirdi. Filmi, ülkemizin o dönemden bu döneme geldiği noktayı anlamamız açısından da değerli buluyorum. Hafız olmak için canını vermektense çekinmeyen bir çocuk ile hafız yetiştirmek için canını veren hocaları ve mücadele dikkat çekici...

Filmde hocaların ve öğrencilerin samimiyetini ve gözettikleri Allah rızasını gördükten sonra çok etkileneceksiniz Mesut Uçakan, olayları aktarırken soğukkanlı bir dili tercih etmiş. Seyirciyi kıskırtmaktan ve devrin yöneticilerine düşmanlık besleyecek bir dil kullanmaktan sakınmış. Tercihini apılan hatayı öne çıkarmaktan yana kullanmış ve o günleri hatırlatacak tarzda işlemiş konuları. İstese, zulüm eden karakterleri çok daha şedit gösterebilir, işkence sahneleri ile filmi daha tesirli hale getirebilirdi. Ancak o bu yolu tercih etmeyerek asıl gayesini ortaya çıkarmıştır. Bence de doğrusunu yapmış, çünkü yeni bir tartışmaya ihtiyacımızda yok, gereği de yok. Önemli olan yapılan hataların fark ettirilmesi ve toplumun benzer olaylarla bir kez daha karşılaşmaması konusunda farkındalık yaratılması.

Hazırlayan: Esra Elahmed Elşahud

Maun Suresinin Esbab-ı Nuzulü

- Sure 7 ayetten oluşur .
- İniş sırasına göre 17, mushaf sırasına göre 107. sıradadır.
- Tekasür suresinden sonra, Kafirun suresinden önce Mekke'de inmiştir.
- 4 ve 7. ayetlerin Medine'de münafıklar hakkında indiğine dair rivayetler de vardır.
- Maun suresi adını, son ayette geçen "maun" kelimesinden alır.

MAUN SURESİ NEDEN İNDİRİLDİ?

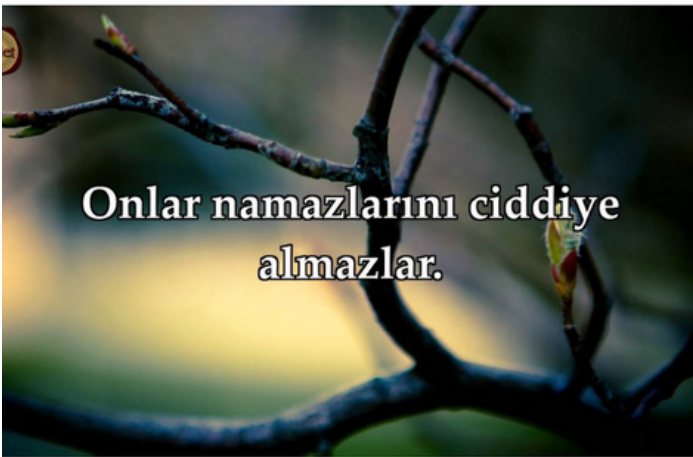
Sure Mekke'de özellikle Ebu Cehil, Ebu Süfyan, As b. Vail ve Velid b. Muğire gibi yetimlerle ilgili incitici davranışlar sergileyen, dini yalanlayan, ahirette hesaba çekileceğine inanmayan, etrafındakileri hor gören kişiler hakkında nazil olmuştur.

Surede, insanların Allah'ın nimetlerini ve hesap gününü inkar edip nankörlük yapmalarından, ibadetlerini gösteriş için yapanlardan ve kendileri hayır yapmadıkları gibi başkalarının yaptığı hayra da engel olanlardan bahsedilmektedir.

YAZIKLAR OLSUN O NAMAZ KILANLARA Kİ...

Surenin 4. ayetinde geçen bu ifade çok çarpıcıdır. Ayetin devamına bakıldığında, "Onlar ki namazlarını ciddiye almadan kılarlar" denmektedir. Bu ayet ile ,gösteriş için namaz kılmanın Rabbimiz katında bir değerinin olmadığını görmekteyiz.

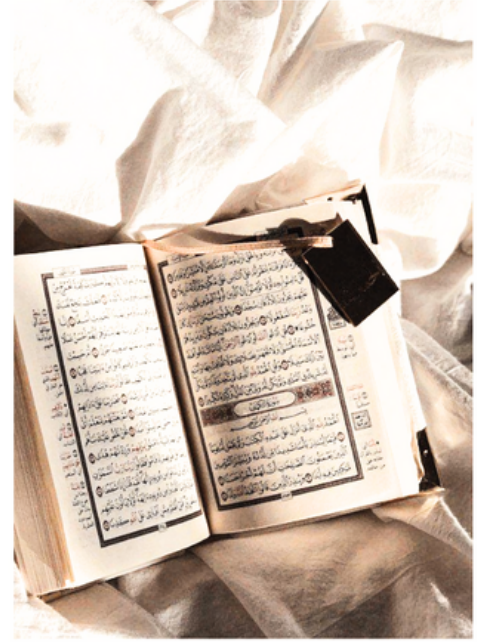
DOĞRULUK

BİR AYET

فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطَّعُوا إِنَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

Öyle ise emrolunduğun gibi dosdoğru ol. Beraberindeki tövbe edenler de dosdoğru olsunlar. Hak ve adalet ölçülerini aşmayın. Şüphesiz O, yaptıklarınızı hakkıyla görür.

(Hud 112)

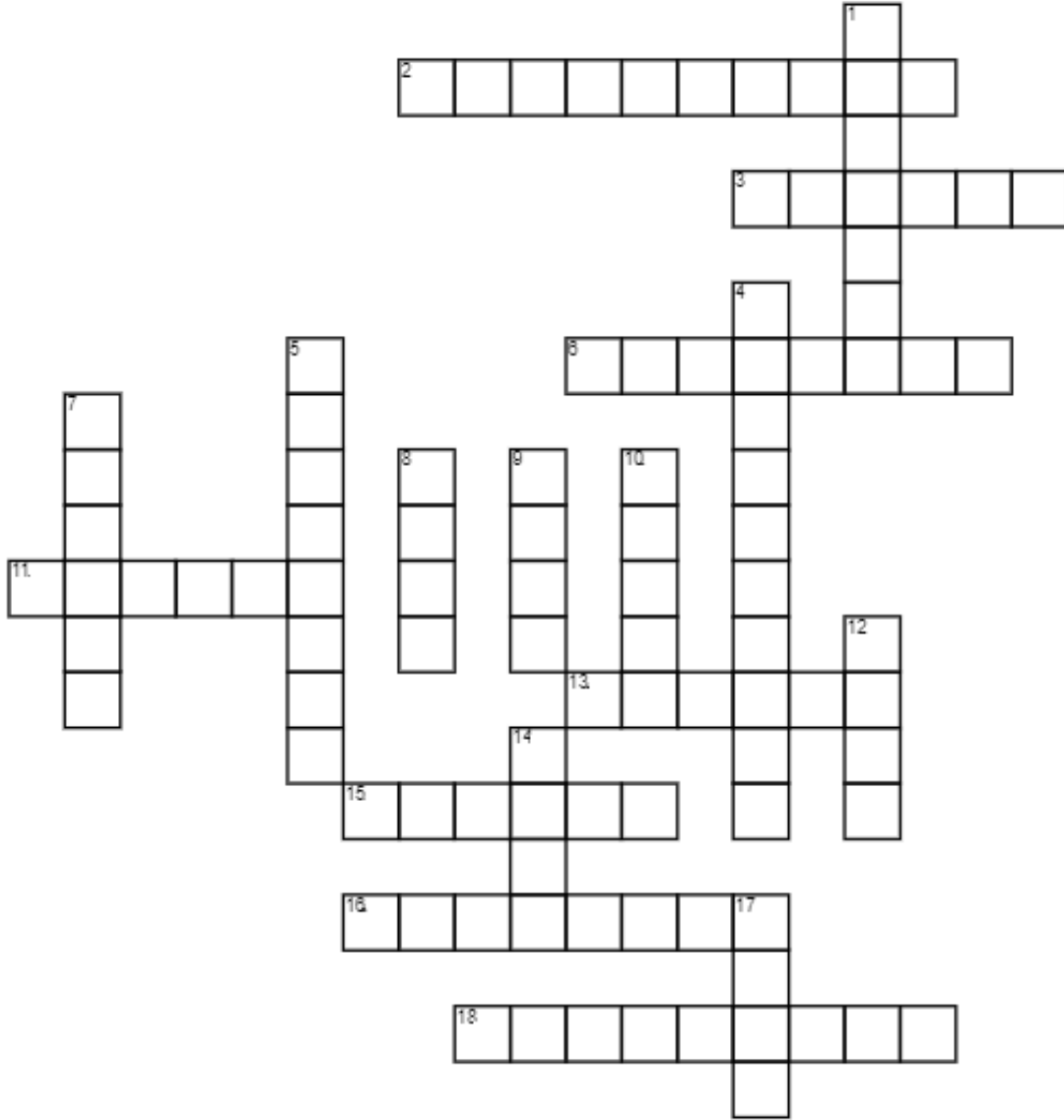
BİR HADİS

وَعَنْ أَبِي عمرو ، وقيل أبي عمرة سُفْيَانَ بْنِ عبد الله رضي الله عنه قال: قُلْتُ : يا رسول الله قُلْ لي في الإسلام قَوْلًا لا أَسْأَلُ عَنْهُ أَحَدًا غَيْرَكَ . قال: « قُلْ : آمَنْتُ بِاللَّهِ: ثُمَّ اسْتَقِمْ » رواه مسلم .

Ebû Amr (veya Ebû Amre) Süfyân İbni Abdullah radiyallahu anh şöyle dedi:- Yâ Resûlallah! Bana İslâmı öylesine tanıt ki, onu bir daha senden başkasına sormaya ihtiyaç hissetmeyeyim, dedim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: - "Allah'a inandım de, sonra da dosdoğru ol!" buyurdu.

(Müslim, İmân 62. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 61; İbni Mâce, Fiten 12.)

EĞLEN-ÖĞREN

Soldan Sağa

2. Allahın tek olması
3. Her hakkı hak sahibine vermek
6. Tezhip sanatıyla uğraşan kimse
11. Hristiyanlara göre Tanrı, oğul ve kutsal ruh bileşimi
13. Ahd-i Atık
15. Medinetü'l Fazıla(Erdemli Şehir) adlı eserin müellifi
16. İslam fıkhnına göre emir ve yasaklardan sorumlu olan kişi

18. İnsana Allah tarafından verilen özgürlük;dileme, tercih etme kabiliyeti

Yukarıdan aşağı

1. Hinduizm'de ölen kişinin ruhunun başka bir varlığa geçmesi
4. Kötülüğe giden yolların kapatılması
5. Bir kişinin özel durumunu rızası olmadan gizlice araştırmak
7. Medine'de inen ayetlere verilen ad
8. Toprak ürünlerinden verilen zekat
9. Hadis rivayet eden kişi
10. Ummu'l-Kura (Şehirlerin Anası)
12. Tekbirin bestekârı
14. İslam inancına göre yeryüzünde ibadet amacıyla inşa edilen ilk mimari yapı
17. Şari tarafından kesin bir lafızla yapılması istenen fiiller

Hazırlayan: Tuba ÇİÇEK /İHL Meslek Dersleri Öğrt.